

ACTIEFICHE 7: DOE EENS EEN OX-FAMKE!

Gender- & Klimaatrechtvaardigheid

Zijn jullie ook klaar om de genderongelijkheid in België te bestrijden en een burger te worden die solidair is met vrouwen en meisjes over de hele wereld? Hieronder vind je verschillende manieren om op jouw school actie te ondernemen voor meer klimaat- en genderrechtvaardigheid!

1. Posteractie: Iedereen zou een feminist moeten zijn.

Ga naar de directie om je actie uit te leggen, die tussen de één en twee weken zal duren. Hang onderstaande slogans op in de gangen van de school, of beter nog, maak zelf slogans, die tot doel hebben de leerlingen uit te dagen over genderongelijkheid en seksistische stereotypen.

Gebruik de **Feministische Principes van Oxfam** (Jullie vinden ze onderaan deze fiche) als achtergrondinfo. Je kan ze ook afdrucken en bespreken met je klasgenoten en onderwijzend personeel. Hoe kunnen ze worden toegepast in het dagelijks leven in de klas? Samen kun je dan je eigen, gepersonaliseerde feministische principes/slogans schrijven. Verspreid ze over de hele school in verschillende gangen op een goed zichtbare plaats. Zo trekken ze de meeste aandacht. Draai na een week de posters om en film de reacties van de leerlingen tijdens een kort interview. Ga met de filmpjes aan de slag. Verspreid ze via de communicatiekanalen in de school. Hou hierbij rekening met de privacy van de geïnterviewde leerlingen.

Voorbeelden van feministische posters/slogans Recto >> Verso

- Maquillage is voor meisjes. >> Iedereen zou het recht moeten hebben om zich te kleden zoals hij of zij wil.
- Jongens houden van voetbal, meisjes houden van shoppen. >> Zet me niet in een hokje, alleen maar omdat ik als meisje of jongen geboren ben. Zo hou je stereotypering in stand, en maak je drempels onbewust groter, bijvoorbeeld voor een jongen die naar een balletschool wil, of een meisje dat aan auto's wil sleutelen...
- Vrouwen krijgen het loon dat ze verdienen. >> Als dat zo is, zijn vele mannen overbetaald! Vandaag verdient een vrouw voor gelijk werk 9,2% minder dan een man in België. Aan dit tempo zouden we moeten wachten tot het jaar 2104 voor een algemeen gelijk loon in Europa.
- Feminisme is er voor meisjes en vrouwen. >> Feminisme gaat iedereen aan. Het is een formeel universeel recht om als volwaardig en gelijk behandeld te worden. En dus moet iedereen zijn of haar steentje bijdragen.
- Schat, is het eten al klaar? >> Waarom gaan we vaker denken dat de vraagsteller hier een man is? Omdat vrouwen gemiddeld 3 uur en 26 minuten per dag besteden aan huishoudelijke taken (huishoudelijk werk, winkelen, kinderopvang, enz.) vergeleken met 2 uur voor mannen¹.

2. Oxfam ontbijt/snack

Toon je solidariteit met plattelandsvrouwen in ontwikkelingslanden. Door fairtradeproducten te consumeren tijdens een eerlijk ontbijt of tussendoortje. Voorbeeld: door chocolade te kopen van de coöperatie Canaan in Ivoorkust, die de emancipatie en empowerment van boerinnen bevordert.

[Neem hier alvast een kijkje](#)

3. Rokjesdag

Organiseer een rokjesdag op jouw school! Motiveer de leerlingen zodat jullie samen, meisjes én jongens, een dag in een rokje op school verschijnen om campagne te voeren voor gendergelijkheid, of tegen de hyperseksualisering van vrouwenlichamen, of om op te roepen diversiteit te respecteren.

Draag eventueel borden met slogans als: *Mijn rok is niet te kort, jouw ogen zijn te groot!*

Zeer inspirerende filmpjes over Gender & Klimaat:

- Gender speelt een relatief kleine rol in het globale klimaatdebat, maar is nog steeds een belangrijke bron van onrechtvaardigheid. Ga naar Mama Cash om te leren waarom: www.mamacash.org - [Klimaatverandering treft vrouwen harder](#) Mama Cash (NL 2019 – 01:29)
- *Vrouwen keren het klimaat* vertelt het verhaal van zeven vrouwen, van Engeland tot Zimbabwe, die initiatief nemen in de strijd tegen klimaatverandering. Met de stem van schrijver en choreograaf Ish Ait Hamou. [Vrouwen keren het klimaat](#) Oxfam-Solidariteit (NL 2015 – 08:17)
- Vraag aan de leerkracht Frans om dit filmpje als een vertaal oefening op te nemen in de les (voor de derde graad). Waarom vrouwen onmisbaar zijn in de strijd tegen de klimaatverandering. [Les femmes, actrices incontournables pour répondre aux enjeux environnementaux](#). CARE France (FR 2016 – 3:29)
- Doe het zelfde voor de les Engels met dit filmpje (voor de derde graad). Waarom we allemaal feministen zouden moeten zijn? https://www.ted.com/talks/chimamanda_ngozi_adichie_we_should_all_be_feminists TEDx-talk door Chimamanda Ngozi Adichie (ENG 2012 – 29:19)
- Als je eindelijk actie wil, en je vriendelijk bedankt voor gelijke rechten als dat wil zeggen dat méér vrouwen in topposities de wereld om zeep mogen helpen. Dan ben je misschien wel een ecofeminist(e). Sociologe Benedikte Zitouni over de ecofeministen: wie zijn ze, wat willen ze, hoe gaan ze dat bereiken, bijten ze ook - en waarom zijn inheemse vrouwen de voortrekkers en inspiratiebron? [De Ecofeministe: "Wat heb je aan gelijke rechten in een destructief systeem?" | klimaatraad 17](#) Canvas (NL ondert. 2020 – 10:07)
- Ecofeminisme: ontmoet 5 vrouwelijke klimaatstrijders! Ze heten Hindu, Majandra, Maggie, Vanessa en Adelaide. In hun gemeenschap, internationaal of op de netwerken zetten ze zich in voor het klimaat en voor hun rechten. Focus op deze vrouwen die ervoor zorgen dat dingen gebeuren, zelfs in tijden van pandemie: <https://www.oxfamsol.be/nl/ecofeminisme-ontmoet-5-vrouwelijke-klimaatstrijdsters>
- De 5 ecofeministen die je op Instagram moet volgen: Wil je zien hoe ecofeminisme dagelijks wordt beleefd? Meer weten en delen? Hier zijn enkele ecofeministische activisten die je niet mag missen op Instagram: [Vanessa Nakate](#), [Adelaïde Charlier](#), [La Totuma](#), [Hindououmar](#), [Toritsui](#).

Achtergrondinfo Gender & Klimaat

Geen klimaatrechtvaardigheid zonder genderrechtvaardigheid

O ja, wat is dat eigenlijk, gender? We spreken over gender als we verwijzen naar de kenmerken, eigenschappen, talenten en verwachtingen die we toekennen aan vrouwen en mannen. Je wordt geboren met een (on)bepaald geslacht, maar gender krijg je mee vanuit de samenleving waarin je geboren bent.

Spreekt gelijkheid tussen jongens en meisjes jullie aan? In 2018 kwam met de MeToo-beweging het debat over genderrechtvaardigheid wereldwijd in een stroomversnelling. Ondanks de vorderingen op het vlak van wetgeving en mentaliteit is gendergelijkheid nog steeds een verre droom. Over de hele wereld worden vrouwen nog steeds geconfronteerd met tal van vormen van discriminatie, waardoor ze hun potentieel niet volledig kunnen benutten, en dat potentieel kan, nee, moet een grote rol spelen als we de klimaatuitdaging willen aangaan.

- Meisjes lopen minder lang school dan jongens. [Dubbel zo veel meisjes als jongens hebben een grote kans om nooit naar de basisschool te gaan.](#)
- Voor hetzelfde werk worden vrouwen over het algemeen minder betaald dan mannen. In België bedroeg in 2018 de [loonkloof tussen mannen en vrouwen](#) nog steeds 9,2%.
- Vrouwen zijn ondervertegenwoordigd in politieke besluitvorming.
- Toegang tot grondbezit is ook moeilijker voor vrouwen. Wereldwijd vormen vrouwen slechts 13% van de eigenaren van landbouwgrond. [Lees veel meer over SDG 5.](#)
- Ze worden vaker geconfronteerd met [seksueel of fysiek](#) geweld dan mannen.

Oxfam plaatst daarom de rechten van vrouwen en meisjes centraal in haar werk, vanuit het principe dat er geen klimaatrechtvaardigheid kan zijn zonder genderrechtvaardigheid. Klimaatverandering en genderongelijkheid zijn dus met elkaar verbonden...

Wat? Hoe dan?

Hoewel klimaatverandering een wereldwijd fenomeen is, zijn de gevolgen niet voor iedereen hetzelfde. Vooral vrouwen worden blootgesteld: hun [gebrek aan toegang tot dezelfde rechten](#) en middelen als mannen (op het gebied van onderwijs, financiële autonomie, status, mobiliteit, informatie, enz.) beperkt hun vermogen om zich aan te passen aan weersomstandigheden.

Dit is met name het geval in ontwikkelingslanden, die het zwaarst zijn getroffen door de klimaatcrisis en waar het levensonderhoud (landbouw, ambachtelijke visserij, waterwinning) sterk afhankelijk is van het klimaat. Steeds vaker vormen overstromingen, droogtes, vorst, hagel, branden, cyclonen, e.d.m. een bedreiging voor de oogsten, waardoor de lokale bevolking met aanzienlijke tekorten wordt geconfronteerd. Omdat ze voor hun gezin moeten zorgen, zien veel vrouwen zich gedwongen zich meer en langer te verplaatsen. Sommigen besteden tot 6 uur per dag aan het halen van water.

Bovendien hebben vrouwen [14 keer meer kans om te overlijden bij een natuurramp](#) dan mannen. Aan huis gebonden, krijgen ze niet altijd waarschuwinginformatie en leren ze niet allemaal zwemmen, wat wordt verhinderd door bepaalde sociale normen. Bij de cycloon die Myanmar in 2008 trof, was 60% van de slachtoffers vrouw. Na een ramp zijn het bovendien de meisjes die van school worden gehaald om te helpen met de extra huishoudelijke taken.

Natuurlijk moeten vrouwen niet worden gezien als zwakker dan mannen. Hun kwetsbaarheid is niet aangeboren, maar het resultaat van structurele ongelijkheid als gevolg van discriminerende sociale verwachtingen en culturele normen.

Vrouwen hebben een groot actievermogen en ontwikkelen [strategieën](#) om de gevolgen van klimaatverandering het hoofd te bieden. Ze organiseren zich bijvoorbeeld om autonomie te verwerven en een duurzaam landbouwmodel te promoten dat tegemoetkomt aan de behoeften van de lokale bevolking met behoud van de biodiversiteit. Deze vrouwengroepen vertegenwoordigen de belangrijkste aanjagers van verandering: er is een dringende behoefte om hun opvattingen en ervaringen op te nemen in de milieu- en klimaatbeleidsvorming. Tot nu toe worden hun stemmen niet genoeg gehoord.

[Lees hier de Oxfam-strategie. Met een feministische aanpak en jongeren centraal in strijd tegen ongelijkheid en voor economische rechtvaardigheid.](#)

FEMINISTISCHE PRINCIPES

VERDELING VAN DE MACHT

We identificeren macht en privileges binnen de organisatie, we betwisten onevenwichtige machtsverhoudingen en we maken er een erezaak van om mensen in het Zuiden, en dan vooral vrouwen en mensen met een andere genderidentiteit die ijveren voor genderrechtvaardigheid, de ruimte te geven om de leiding te nemen.

OOK ONS PRIVÉLEVEN IS POLITIEK

We erkennen dat de strijd tegen het patriërchaat, de blanke overheersing, het racisme, het neoliberalisme en het kolonialisme in al hun verschillende uitingen (machtsmisbruik, uitsluiting, onderdrukking ...) begint door ons als individu vragen te stellen en onszelf ter discussie te stellen. We maken allemaal deel uit van grotere systemen en onze overtuigingen, daden, attitudes en gedragingen kunnen onrechtvaardigheid versterken dan wel gelijkheid bevorderen. Maatschappelijke, institutionele en individuele transformaties zijn nauw met elkaar verbonden. We erkennen dat er geen privé-problemen bestaan.

HET FEMINISME IS ZOWEL EEN LOKALE ALS EEN MONDIALE BEWEGING

We beschouwen het feminisme en haar stromingen als een verzetsbeweging die wereldwijd strijdt tegen het patriërchaat en de verschillende vormen ervan. We erkennen de diversiteit van de feministische actoren en vinden het belangrijk voor ons beleid en onze acties dat we hun werk niet in gevaar brengen, kopiëren of uit het oog verliezen. We kiezen voor een lokale aanpak, maar erkennen ook onze verantwoordelijkheid als internationale actor in de strijd voor genderrechtvaardigheid.

WE GAAN NOOIT AAN DE SLAG ZONDER DE MEDEWERKING VAN DE BELANGRIJKSTE BETROKKENEN

We waken erover de kwesties rond vrouwenrechten en de rechten van de LGBTQ+-gemeenschap niet te instrumentaliseren (en dus niet voor ons eigenbelang in te zetten). We geven onze bondgenoten, vrouwen en personen met een andere genderidentiteit of non-binaire personen op wie onze programma's en campagnes betrekking hebben, de kans om op een directe manier bij alle beslissingen te worden betrokken. Bovendien verzekeren we hen dat we streven naar ruimtes waar ze in eigen naam kunnen spreken.

INTERAGEREN MET MANNEN EN REKENING HOUDEN MET MANNELIJKHEID

Het feminisme is een beweging voor iedereen. We vechten tegen normen en structuren die gebaseerd zijn op gender, mannelijke privileges en toxische mannelijkheid. Hoewel vrouwen, personen met een andere genderidentiteit en non-binaire personen de grootste gevolgen dragen, kan het patriërchaat ook schadelijk zijn voor mannen.

ZONDER GENDERRECHTVAARDIGHEID GEEN ECONOMISCHE, SOCIALE EN ECOLOGISCHE RECHTVAARDIGHEID

Om komaf te kunnen maken met alle vormen van uitsluiting en onderdrukking, moeten we erkennen dat economische en sociale vooruitgang sterk met elkaar verbonden zijn. Dat betekent dat we ons collectief welzijn moeten herdenken in termen van positieve rechten: volledige participatie en emancipatie en de volledige erkenning van de ander.

DIVERSITEIT EN INCLUSIE, TRANSVERSALE INTEGRATIE VAN GENDER EN INTERSECTIONELE ANALYSE

We bevorderen de diversiteit en beschouwen het als iets positiefs. We strijden tegen alle vormen van discriminatie, zowel intern als binnen de gemeenschappen waarmee we werken. We erkennen dat een conflict steeds meerdere aspecten behelst en streven naar gelijkheid tussen alle mensen. Iemand die anders is, is daarom niet minderwaardig. Wij denken dat mensen met verschillende achtergronden onze organisatie kunnen verrijken.

VEILIGHEID

We geloven dat iedereen die voor en met Oxfam werkt, recht heeft op een veilige omgeving. Dat wil zeggen dat we de fysieke en psychische veiligheid van ons mensen waarborgen, zowel in de fysieke als de virtuele wereld. Er is bij ons geen plaats voor pesterijen, uitbuiting, seksueel misbruik, collectieve intimidatie, psychische intimidatie of eender welke andere vorm van machtsmisbruik. Bovendien moet elke persoon die machtsmisbruik aanklaagt, zich veilig voelen en weten dat zijn of haar bezorgdheden serieus worden genomen en zo snel mogelijk op een respectvolle manier worden behandeld.

WELZIJN EN SOLIDARITEIT

We streven naar een plek zonder hiërarchische en patriarchale normen, we erkennen ieders autoriteit en respecteren onze verschillen. Door het persoonlijke welzijn te bevorderen en naar elkaar te luisteren, stellen we een politieke daad. Zo stimuleren we het respect voor de rechten van de mens en het individu en versterken we de efficiëntie en duurzame ontwikkeling van ons werk en eenieder. We verbinden ons ertoe zorg te dragen voor de anderen en hen in alle solidariteit te respecteren, ondersteunen en aan te moedigen.

ONTWIKKELING IN ALLE VRIJHEID

We erkennen onze vrijheid en de vrijheid van de mensen die ons omringen om opinies en ideeën te uiten zonder angst voor represailles, censuur of sancties. We waarderen onze autonomie en kunnen op een onafhankelijke manier optreden, onze eigen beslissingen nemen en daar ook de verantwoordelijkheid voor dragen.

UITBANNING VAN ALLE VORMEN VAN GENDERGERELATEERD GEWELD

We erkennen gendergerelateerd geweld als een van de meest voorkomende en meest verspreide mensenrechtenschendingen. We verbinden ons ertoe onze partnerschappen met feministische organisaties en organisaties die opkomen voor de rechten van vrouwen, jongeren en mannen te versterken. Zo gaan we de strijd aan met de sociale normen die geweld voortzetten en normaliseren. We beloven bovendien de bevoegde instellingen ter verantwoording te roepen. Zij moeten de internationale normen respecteren en wetgeving en beleid ontwikkelen, implementeren en evalueren met als doel gendergerelateerd geweld te bestrijden en overlevenden te ondersteunen bij hun herstel.